

**Samlenotat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for
Videnskab og Teknologi**

**Rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) den 11.-12. december
2006 – tele-delen**

**1. Kommissionens meddelelse "En strategi for et sikkert
informationsfund – "Dialog, partnerskab,
myndiggørelse"**

– KOM (2006) 251

– vedtagelse af rådsresolution

Side 2

VTUT 0185

**2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets
forordning om roaming på offentlige mobiltelefonnet i
Fællesskabet og om ændring af direktiv 2002/21/EF om
fælles rammebestemmelser for elektroniske
kommunikationsnet og tjenester**

- KOM (2006) 382 endelig

- Fremskridtsrapport / drøftelse

Side 8

24. november 2006

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

**3. Opfølgning på Verdenstopmødet om Informationsfundet
(Eventuelt)**

- Information ved formandskabet

Side 19

Sag nr. 06-002439

Ad dagsordenspunkt 1

Aktuelt notat til Folketingets Europaudvalg

Kommissionens meddelelse "En strategi for et sikkert informationssamfund

– "Dialog, partnerskab, myndiggørelse"

– KOM (2006) 251

– vedtagelse af rådsresolution

IT- og Telestyrelsen

1 Resumé

Side 2

I sin meddelelse redegør Kommissionen for aktuelle trusler mod sikkerheden i informationssamfundet og udfordringer på området. Det fastslås desuden, hvilke yderligere skridt der bør tages for at forbedre netværks- og informationssikkerheden.

Forslaget til rådsresolution bygger videre på Kommissionens meddelelse og opregner potentielle udfordringer og trusler mod sikkerheden i informationssamfundet og udfordringer på området. Det fastslås desuden, hvilke yderligere skridt der bør tages for at forbedre netværks- og informationssikkerheden.

2 Baggrund

I EU's strategiske ramme for udvikling af informationssamfundet frem mod 2010, i 2010-initiativet¹, indgår, at der i 2006 skal udarbejdes en strategi for et sikkert informationssamfund. i2010-initiativet fremhæver net- og informations-sikkerhed som en afgørende forudsætning for, at der kan skabes et europæisk informationsrum.

Den 31. maj 2006 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen om "En strategi for et sikkert informationssamfund"².

Strategien for et sikkert informationssamfund, som foreligger med Kommissionens meddelelse, fokuserer først og fremmest på de forhold, der relaterer sig til specifikke netværks- og informationssikkerhedsforanstaltninger. Denne strategi bygger videre på den strategi, som Kommissionen udstak i 2001

¹ "i2010 – Et europæisk informationssamfund som middel til vækst og beskæftigelse", KOM (2005) 229

² KOM (2006) 251

med meddelelsen "Netværks- og informationssikkerhed: Forslag til en europæisk strategi"³.

3 Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4 Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5 Formål og indhold

Kommissionens meddelelse

Kommissionen offentliggjorde den 31. maj 2006 meddelelsen om "En strategi for et sikkert informationssamfund – "Dialog, partnerskab, myndiggørelse"". Meddelelsen indeholder en gennemgang af aktuelle trusler og udfordringer for et sikkert informationssamfund. I relation hertil og med udgangspunkt i de erfaringer, der er gjort i medlemsstaterne og på EU-plan, er målet med nærværende strategi at videreudvikle en dynamisk, overordnet strategi i Europa, baseret på en sikkerhedskultur og på dialog, partnerskab og myndiggørelse.

I meddelelsen foreslår Kommissionen, at der iværksættes en benchmarkingundersøgelse af de nationale politikker for netværks- og informationssikkerhed, herunder særlige sikkerheds-politikker for den offentlige sektor for at fremme en bedre dialog mellem de offentlige myndigheder.

Desuden finder Kommissionen, at der er brug for pålidelige og ajourførte statistiske og økonomiske data, både om sikkerhedshændelser og om tillidsniveauet blandt forbrugere og brugere, men også ajourførte data om størrelsen af og tendenserne i ikt-sikkerhedssektoren i Europa. Kommissionen vil bede ENISA udvikle et tillidsbaseret partnerskab med medlemsstaterne og de berørte parter samt om at udforme en passende ramme for dataindsamling.

Endelig finder Kommissionen det nødvendigt, at alle berørte parter "myndiggøres" og påtager sig et ansvar for udviklingen, for at der kan skabes øget bevidsthed om sikkerhedsbehovene og -risiciene og dermed øget netværks- og informationssikkerhed.

Udkast til Rådets resolution

Udkastet til rådsresolution "Om en strategi for et sikkert informationssamfund i Europa" indeholder en gennemgang af det allestedsnærværende informationssamfund., som kræver et tilstrækkeligt niveau for netværks- og informationssikkerhed. Tillid og sikring af "privacy" fremhæves som en forudsætning for informationssamfundet. Endvidere gennemgås udfordringer og mulige trusler for informationssamfundet, og nødvendigheden af at arbejde for at

IT- og Telestyrelsen

Side 3

³ KOM (2001) 298

etablere og opretholde fornøden netværks- og informationssikkerhed understreges.

I udkastet fremhæves, at der bør fokuseres på tidlig indsats såvel i forbindelse med udvikling af nye teknologier som i forbindelse med anvendelse af standarder og certificeringer. Dermed indtænkes informationssikkerhed allerede i udviklingsfasen samtidig med, at der bidrages til at højne netværks- og informationssikkerhedsniveauet og skabes interoperabilitet mellem produkter og tjenester, hvilket tilsammen bidrager til en forbedret konkurrenceevne for Europa. Det er af strategisk betydning for EU, at den europæiske industri fungerer både som krævende efterspørger og som konkurrencedygtig leverandør af netværks- og sikkerhedsprodukter og tjenester.

Det fremhæves, at målet er, at alle interessenter gennem informationskampagner og uddannelse skal blive opmærksomme på, at de er en del af den globale sikkerhedskæde. Brugere og virksomheder, særligt med fokus på små og mellemstore virksomheder, skal således uddannes og gives fornøden kompetence og viden til at forholde sig til udfordringerne i forbindelse med netværks- og informationssikkerhed. For at styrke netværks- og informationssikkerheden er et af midlerne, at der skal afsættes ressourcer til forskning, udvikling og innovation såvel på nationalt som på EU niveau, særligt nævnes det 7. rammeprogram⁴ og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP)⁵.

IT- og Telestyrelsen

Side 4

Samtidig med, at informationssamfundet giver store fordele, skabes også store udfordringer med nye trusler, som i højere og højere grad er målrettet mod økonomisk udbytte. Det fremhæves, at der løbende skal arbejdes innovativt på at møde disse udfordringer og nævner specifikt etablering og udvikling af nationale varslings-tjenester (CERT⁶) som et middel til at øge samarbejdet og opmærksomheden omkring netværks- og informationssikkerhed.

6 Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

7 Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8 Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at have statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. Det vurderes endvidere for usandsynligt, at meddelelsen vil blive fulgt op af konkrete retsakter/målsætninger/ eller andet, der vil have væsentlige udgiftskonsekvenser.

⁴ Forslaget til særprogrammer under EU's syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling, der skal gælde for perioden 2007-2013 – KOM(2005) 119

⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013) KOM(2005) 121 endelig

⁶ F.eks. det danske Computer Emergency Response Team

Meddelelsen skønnes ikke at have væsentlige konsekvenser for miljøet.

Det forventes, at en gradvis udvikling af en europæisk ikt-sikkerhedskultur vil medvirke til at reducere borgeres og virksomheders omkostninger og ulemper forbundet med ikt-sikkerhedsbrud og dermed vil have en gavnlig effekt for samfundsøkonomien og beskyttelsesniveauet.

Meddelelsen medfører ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Det vurderes endvidere for usandsynligt, at resolutionen umiddelbart vil blive fulgt op af konkrete retsakter/målsætninger eller andet, der vil have nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Det bemærkes dog, at afhængigt af i hvilket omfang det offentlige og erhvervslivet vælger at tage Kommissionens og Rådets opfordringer op og efterfølge dem og på hvilken måde, vil det kunne medføre udgifter for staten og eventuelt tillige administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det er imidlertid uvist på nuværende tidspunkt, og der kan derfor heller ikke siges noget mere præcist herom.

IT- og Telestyrelsen

Side 5

9 Høring

Meddelelsen blev den 22. juni 2006 sendt i høring i EU-specialudvalget for it og telekommunikation, hvilket ikke gav anledning til bemærkninger. Sagen er endvidere blevet forelagt på EU-specialudvalget for it og telekommunikation på udvalgets møde fredag den 17. november 2006.

10 Regeringens foreløbige generelle holdning

Udkastet til Rådets resolution om en strategi for et sikkert informationssamfund i Europa vurderes i vidt omfang at være i tråd med regeringens prioriteringer på området og de af regeringen planlagte eller iværksatte tiltag i Danmark.

Regeringen vil se nærmere på de opfordringer, der ligger i Kommissionens meddelelse, når der skal følges op på den nuværende danske ikt-sikkerhedsstrategi. Regeringen vil i den forbindelse overveje et tættere samarbejde med private aktører på ikt-området.

11 Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der synes at være bred enighed om udkastet til rådsresolutionen blandt samtlige medlemsstater og dermed emnets vigtighed. Det bemærkes dog, at i relation til spørgsmålet vedrørende ENISA's og Kommissionens rolle har nogle medlemsstater udtrykt betænkeligheder i forhold til henvisningerne til Kommissionens strategi for et sikkert informationssamfund samt i2010-strategien.

12 Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering ved grundnotat fremsendt til udvalget via Udenrigsministeriet den 21. juni 2006.

IT- og Telestyrelsen

Side 6

Ad dagsordenspunkt 2
Aktuelt notat til Folketingets Europaudvalg

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om roaming på offentlige mobiltelefonnet i Fællesskabet og om ændring af direktiv 2002/21/EF om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og tjenester

- KOM (2006) 382 endelig
- Fremskridtsrapport / drøftelse

IT- og Telestyrelsen

Side 7

1 Resumé

Formålet med forordningen er at nedbringe priserne på international roaming, det vil sige at reducere prisen, som EU-borgere betaler, når de benytter deres mobiltelefon, mens de opholder sig i en anden medlemsstat. Forordningen lægger op til prisregulering af både engros- og detailprisen på international roaming, herunder prisregulering af detailprisen for at modtage opkald. Endvidere lægges der op til, at de nationale telemyndigheder skal overvåge udviklingen i både engros- og detailprisen på henholdsvis data- og talerelaterede roamingtjenester. Endelig lægges der op til, at mobiludbydere skal bidrage til at øge informationen om deres priser på international roaming.

2 Baggrund

Det er Kommissionens vurdering, at priserne på international roaming generelt er for høje, bl.a. fordi de ligger markant over priserne for at foretage nationale telefonopkald til mobiltelefoner. En række rapporter – og senest Kommissionens 11. implementeringsrapport om elektronisk kommunikation i EU⁷ – har dokumenteret, at forbrugerne i Europa generelt drager fordel af fortsat lavere priser på opkald inden for såvel fastnettelefoni som mobiltelefoni. Men ét område er stadig en markant undtagelse – international roaming.

Som led i EU's regelsæt for elektronisk kommunikation (teledirektivpakken) fra 2002⁸ blev international roaming gjort til genstand for nationale markedsanalyser

⁷ Elektronisk Kommunikation i EU: Regulering og Markeder, 2005 (11. rapport), KOM (2006) 68, 20. februar 2006.

⁸ Direktiv 2002/19/EF (Adgangsdirektivet), 2002/20/EF (Tilladelsesdirektivet), 2002/21/EF (Rammedirektivet), 2002/22/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7) (Forsyningspligtdirektivet) og 2002/58/EF (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37) (Teledatadirektivet)

i de daværende medlemsstater. Sigtet var muligheden for national regulering. Imidlertid viser resultaterne af de markedsanalyser, som indtil videre er foretaget på nationalt niveau, at problemet med de høje priser for international roaming ikke kan løses nationalt med de eksisterende EU-regler⁹. Kommissionen har på den baggrund i længere tid opfordret mobiludbydere i Europa til ad frivillighedens vej at reducere priserne for international roaming.

Kommissionen har imidlertid fundet, at dette ikke i tilstrækkelig grad har fået mobiludbydere til at reducere deres priser, og har i erkendelse heraf den 12. juli 2006 (modtaget i dansk sprogversion den 24. juli 2006) fremsat det foreliggende forslag til en ny EU-forordning på området for international roaming. Forslaget indebærer, at de eksisterende regulatoriske rammer for elektronisk kommunikation ændres, så det nødvendige lovgrundlag for at reducere priserne for internationale roamingtjenester i EU tilvejebringes samtidig med indførelse af overvågning af prisudviklingen for internationale roamingtjenester.

IT- og Telestyrelsen

3 Hjemmelsgrundlag

Side 8

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF art. 95 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF art. 251.

4 Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt. Dette begrundes bl.a. med:

- at der er tale om internationale mobiltjenester på tværs af europæiske grænser,
- at de mobiloperatører, som udbyder internationale roamingtjenester på engrosniveau, er lokaliseret i en anden medlemsstat end det land, hvor forbrugers hjemlige mobiludbyder befinder sig,
- at forslaget forudsætter ændring af de eksisterende fællesskabsbestemmelser i EU,
- at tiltag alene fra medlemsstaterne ikke er tilstrækkeligt til at opfylde målsætningerne med forslaget, og
- at en harmoniseret tilgang på fællesskabsniveau er essentiel for at garantere konsistens i implementeringen og sikre, at forbrugernes og selskabernes interesser er varetaget i alle medlemsstater.

Regeringen er enig i Kommissionens fremførte argumentation angående overholdelsen af nærhedsprincippet, jf. ovenfor. Efter regeringens vurdering er nærhedsprincippet således overholdt.

⁹ De medlemsstater, som har notificeret deres nationale marked for internationale roaming tjenester (marked 17), har ikke kunnet udpege operatører med SMP (stærk markedsposition).

5 Formål og indhold

Forslaget har til formål at reducere de høje priser på international roaming i EU gennem detail- og engrosprisregulering samt overvågning af prisudviklingen for internationale roamingtjenester.

Forordningen indeholder følgende elementer:

Engrosprisregulering

Engrospriser er de priser, som teleselskaberne betaler til hinanden for en ydelse. I tilfældet med international roaming er ydelsen at opsamle og transportere et opkald for en anden mobiloperatør. Engrosprisen på international roaming (taleopkald) prisreguleres efter et fælleseuropæisk prisloft. Roamingopkald inddeles i to typer opkald, hvor der gælder et separat prisloft for hver type.

Den første type roamingopkald er, når en EU-borger opholder sig i en anden medlemsstat end sit hjemland og ringer fra sin mobiltelefon til hjemlandet eller til en tredje medlemsstat. Prisloftet for denne type roamingopkald foreslås fastsat til tre gange den EU-gennemsnitlige mobiltermineringsafgift¹⁰ beregnet ud fra afgiften for mobiloperatører, der har en stærk markedsposition. Prisreguleringen gælder alle mobiloperatører.

IT- og Telestyrelsen

Side 9

Den anden type roamingopkald er, når en EU-borger opholder sig i en anden medlemsstat end sit hjemland og ringer fra sin mobiltelefon inden for dette EU-lands egne grænser (f.eks. ringer efter en taxi). Prisloftet for denne type roamingopkald foreslås fastsat til to gange den EU-gennemsnitlige mobiltermineringsafgift beregnet ud fra afgiften for mobiloperatører, der har en stærk markedsposition. Prisreguleringen gælder alle mobiloperatører.

Detailprisregulering

Detailniveauet foreslås fastsat efter et fælleseuropæisk prisloft. Dette prisloft skal udgøre 130% af den relevante regulerede engrosafgift og vil først træde i kraft 6 måneder efter ikrafttrædelsen af forordningen. Dette prisloft er gældende for alle mobiludbydere.

Regulering af detailprisen for at modtage opkald

Kommissionen har foreslået, at den pris, som en forbruger betaler for at modtage opkald, når forbrugeren ”roamer” i udlandet, ikke må overstige 130% af den EU-gennemsnitlige mobiltermineringsafgift beregnet ud fra afgiften for de mobiloperatører, som har en stærk markedsposition. Dette prisloft er gældende for alle mobiludbydere.

Overvågning af roamingtjenester

Kommissionen har foreslået, at de nationale telemyndigheder skal overvåge udviklingen i detail- og engros-priserne på international roaming i forbindelse med tale- og datakommunikationstjenester, herunder SMS (tekstbeskeder) og MMS (billedbeskeder).

¹⁰ Mobiltermineringsafgiften er en engrospris, som mobiloperatørerne betaler til hinanden for at aflevere et telefonopkald til en mobiltelefon.

Information fra mobiludbydere om deres priser

Hvis det efterspørges, skal mobiludbydere give deres kunder gratis og personlig information om deres detailpriser for international roaming. Kunderne kan selv vælge, om de vil have informationen i form af en SMS eller mundtligt over mobiltelefonen. Derudover skal mobiludbydere give oplysning om roamingtaksterne ved tegning af abonnement, med regelmæssige mellemrum og ved større ændringer af roamingtaksterne.

De nationale telemyndigheders rolle

Det er de nationale telemyndigheder, som skal sikre, at mobiludbydere i de respektive medlemsstater overholder forpligtelserne, som forslaget indeholder. Det vil sige, at det i Danmark er IT- og Telestyrelsen, som skal overvåge prisudviklingen hos de danske mobiludbydere samt sikre, at udbydere overholder den vedtagne forordning.

IT- og Telestyrelsen

I forslaget lægges der op til, at forordningen revideres efter to år.

Side 10

6 Europa- Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEF art. 251 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men Europa-Parlamentet forventes at behandle sagen på samlingen i maj 2007.

7 Gældende dansk ret og konsekvenser herfor

IT- og Telestyrelsens adgang til at foretage markedsanalyser er reguleret i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. LBK nr. 784 af 28/07/2005 med senere ændringer. Det fremgår bl.a. af LBK nr. 784 § 111a., at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte de supplerende regler, der måtte være nødvendige i relation til anvendelsen her i landet af forordninger udstedt af De Europæiske Fællesskaber på telelovgivningens område.

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

8 Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vil medføre faldende priser på internationale roamingtjenester og vil derfor på kort sigt påvirke mobiludbydernes omsætning og indtjening i nedadgående retning. Forslaget vurderes at have en generel positiv effekt på samfundsøkonomien, idet detailpriserne i højere grad end nu vil afspejle de bagvedliggende omkostninger.

Forslaget indebærer, at mobiludbydere skal informere kunder om priser på international roaming dels ved kundernes tegning af abonnement, og dels ved forespørgsel. Etablering af et informationssystem til brug herfor vil umiddelbart medføre øgede udgifter for mobiludbydere.

Det forventes, at de faldende priser på internationale roamingtjenester på længere sigt vil betyde, at de danske mobiloperatører vil kunne købe international roaming til en lavere pris hos udenlandske mobiloperatører (og omvendt). Samtidig vurderes det, at de reducerede priser på international roaming vil øge kundernes brug heraf. Det vurderes derfor, at de faldende priser på internationale roamingtjenester vil medføre et større forbrug af internationale roamingtjenester hos såvel forbrugere som hos virksomheder.

De skitserede konsekvenser af forslaget på henholdsvis kortere og længere sigt forventes at udligne hinanden, hvorfor forslaget samlet set vurderes at have uændrede økonomiske konsekvenser for mobilsektoren.

IT- og Telestyrelsen

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Side 11

Forslaget vurderes at medføre administrative konsekvenser for mobiludbydere dels i form af omstillingsbyrder og dels ved løbende byrder.

Omstillingsbyrden vil bestå i, at de mobiludbydere, som udbyder internationale roamingtjenester, skal opfylde bestemmelserne om prislofter på henholdsvis engros- og detailniveau. Det vurderes, at der vil være tale om en mindre byrde, idet mobiludbydernes administrative systemer vil skulle tilpasses prisændringerne. Ligeledes vil der være en moderat omstillingsbyrde forbundet med udviklingen og implementeringen af systemer til brug for information af kunder om priser.

Den løbende byrde vil bestå i, at de mobiludbydere, der udbyder internationale roamingtjenester, på forespørgsel skal give kunder gratis og målrettet information om detailpriser for internationale roamingtjenester for den pågældende kunde. Efter kundens valg skal denne information gives enten i form af en SMS eller mundtligt over mobiltelefonen. Derudover skal mobiludbydere oplyse om roamingtaksterne ved tegning af abonnement, med regelmæssige mellemrum og ved større ændringer af roamingtaksterne. Forslaget ventes derfor at medføre en moderat løbende byrde.

9 Høring

Sagen er blevet forelagt på EU-specialudvalget for it og telekommunikation på udvalgets møde fredag den 17. november henholdsvis den 11. oktober 2006. Forslaget har desuden været i høring i EU-Specialudvalget for it og telekommunikation den 21. august, hvilket foranledigede følgende høringssvar:

Dansk Industris Branchefællesskab for IT, Tele, Elektronik og Kommunikationsvirksomheder (ITEK/DI) har tilkendegivet, at man generelt er enig i, at udfordringerne med de høje priser for international roaming ikke kan løses nationalt. De konkurrenceproblemer, der knytter sig til international roaming kræver derfor ifølge ITEK/DI en indsats på fællesskabsniveau. ITEK/DI

mener generelt, at EU-reguleringen af priserne for international roaming bør tilrettelægges på en sådan måde, at det ikke hindrer den frie konkurrence. Samtidig bør der efter ITEK/DI's opfattelse sikres større gennemsigtighed for forbrugerne vedrørende roaming-priser, hvorfor ITEK/DI umiddelbart har indstillet, at man fra dansk side støtter regulering af de europæiske mobiloperatørers engrospriser på international mobiltelefoni. ITEK/DI har i samme moment peget på, at man bør indtænke et fælles europæisk loft over engros-prisen således, at man ikke straffer de lande/selskaber, der allerede har en lav pris.

ITEK/DI mener, at der alene er behov for regulering på engrosniveau, og at prisregulering på detailniveau ikke er nødvendigt og bør udgå. ITEK/DI mener desuden, at regulering af engrospriserne alene vil kunne danne grundlag for normalisering af international roaming på linie med den udvikling af engros ILD-priser¹¹, der fandt sted i slutningen af 90'erne. Det er ITEK/DI's opfattelse, at man siden 2000 har set, at en reduktion i engros ILD-priser har dannet grundlag for en stærk stigende konkurrence på dette marked. En tilsvarende udvikling kan ifølge ITEK/DI forventes at kunne finde sted på international roaming, hvis engrosprisen reduceres.

IT- og Telestyrelsen

Side 12

ITEK/DI støtter, at Danmark kun bør regulere overfor engrospriser for international roaming og samtidig sikre ensartede regler.

ITEK/DI bemærker, at Kommissionen har foreslået et loft over de priser, som forbrugere, som opholder sig i udlandet, selv skal betale for at modtage opkald (som det er tilfældet i dag), og ITEK/DI gør opmærksom på, at dels bør princippet om, at modtageren betaler opkaldsafgiften i udlandet fastholdes, da forbrugere som "ringer op" af gode grunde ikke kan vide, om modtageren er i udlandet og dermed "typisk" skal betale en højere opkaldsafgift, og dels vil et loft som det foreslåede på 130% over den gennemsnitlige engros-termineringstakst ikke afspejle de reelle omkostninger hos "hjemme-operatøren".

ITEK/DI bemærker, at reguleringen af priserne for international roaming bør tilrettelægges på en sådan måde, at det ikke hindrer den frie konkurrence. Samtidig bør der efter ITEK/DI's mening sikres størst mulig gennemsigtighed vedrørende international mobiltelefoni. Fremadrettet mener ITEK/DI derfor, at markedsanalyserne skal koncentreres om engrosmarkederne således, at detailregulering helt udgår. ITEK/DI bemærker afslutningsvist, at teleliberalisering generelt er en kæmpe gevinst for slutbrugerne, idet teleselskaberne kappes om god kundebetjening og udbud af nye og spændende produkter.

Telekommunikationsindustrien (TI) har henvist til ITEK/DI's høringssvar.

TDC har anført at støtte oplægget til en EU-forordning for international roaming i det omfang, det vedrører engrospriser. TDC har tilkendegivet, at hvis der i forhandlingerne om forordningen er overvejelser om prisregulering af slutbrugerpriser, er det afgørende, at der bliver tale om fælles regulering på EU

¹¹ ILD betyder "International Long Distance"

niveau, idet tjenesterne er internationale og dermed udbydes på tværs af grænserne. TDC har foreslået, at Danmark støtter en nærmere undersøgelse af, hvordan man i EU på fælles grundlag bedst sikrer slutbrugerne mod stærkt svingende priser fra operatør til operatør for datatrafik, herunder GPRS¹², UMTS¹³ og MMS, hvis enkelte medlemsstater ønsker, at prisreguleringsforslagene i forordningen udover tale også skal omfatte SMS- og datatjenester.

3 har tilkendegivet, at der efter 3's opfattelse alene skal ske regulering af engrospriser. 3 finder ikke, at detailregulering er nødvendig, idet den almindelige konkurrence på de enkelte hjemmemarkeder efter 3's opfattelse vil medføre, at priserne vil falde.

Vedrørende engrosregulering har 3 bemærket, at der udover en effektiv regulering af priserne skal bestå en pligt til for de enkelte operatører at tilbyde international roaming til enhver operatør, der måtte anmode herom. 3 finder, at det af Kommissionen foreslåede prisniveau er for højt.

IT- og Telestyrelsen

Side 13

3 finder det afgørende for en effektiv prisregulering, at alle operatører underlægges pligt til ikke at diskriminere mellem de enkelte operatører. Særligt, hvis Kommissionen har en ambition om, at den foreslåede prisregulering ikke samtidig blot bliver en mindstepris i markedet. Pligten til ikke-diskrimination skulle efter 3's opfattelse samtidig understøttes af en pligt til at offentliggøre standard pristilbud.

3 finder, at Kommissionen bliver nødt til at inddrage dataroaming i prisreguleringen, da situationen på dette område er helt tilsvarende. 3 finder, at det er en hæmsko både for de virksomheder, hvis medarbejdere har brug for mobildata, når de er i udlandet, men også en hæmsko for de særlige tjenester, der bliver mulige ved en høj datahastighed, herunder musiktjenester og lign. På samme vis bør Kommissionen efter 3's opfattelse se på en prisregulering af videokald, som lider under samme mangel på reel konkurrence.

Sonofon har i sit høringssvar indledningsvis bemærket, at markedet for international roaming i sin natur er grænseoverskridende. Sonofon har bemærket, at de mobiludbydere, der har kundeforholdet, er afhængige af vilkår og priser på engros-international roaming, der fastsættes af mobiloperatører i et andet land. Sonofon er derfor enig med regeringen i, at problemerne med for høje priser på international roaming ikke kan løses af de enkelte medlemsstater, og at en indsats på europæisk niveau er nødvendig.

Sonofon mener fundamentalt, at EU-reguleringen bør tilrettelægges, så den tilskynder til konkurrence mellem mobilnet og dermed på sigt en normalisering

¹² GPRS betyder "General Packet Radio Service". Det er én af teknologierne til forbedring af datakommunikationshastigheden i de eksisterende mobilnet.

¹³ UMTS er den primære teknologi til udbud af 3G tjenester i Danmark. UMTS anvendes i frekvensbånd omkring 2 GHz. Det giver en relativt kort rækkevidde fra en basisstation. Til gengæld er der mulighed for højere datakommunikationshastigheder de steder, hvor der er dækning.

af markedet for international roaming på linje med grundforudsætningerne i EU's rammedirektiver.

Sonofon mener på linje med regeringen, at engrosregulering alene kan danne grundlag for udvikling af konkurrence på markedet for international roaming. Sonofon finder, at detailregulering dermed er unødvendig og bør udgå og alene bringes i anvendelse, hvis det viser sig, at forbrugerne ikke i tilfredsstillende grad får andel i den voksende konkurrence i form af lavere priser og nye og bedre produkter.

Sonofon har nedenfor uddybet sin argumentation for de fremførte synspunkter.

Sonofon har henvist til, at det af Kommissionens forslag til forordning fremgår, at formålet med indgrebet er at sikre det nødvendige retsgrundlag for effektiv og passende handling med det formål at sikre en betydelig nedsættelse af taksterne på international roaming i hele Fællesskabet. Af forslaget betragtnings fremgår det endvidere, jf. f.eks. artikel 14, at en fælles ordning i form af ”den europæiske hjemmemarkedsmodel” skal sikre konkurrencen mellem mobiloperatørerne.

IT- og Telestyrelsen

Side 14

Når formålet således er at sikre, at der skabes konkurrence mellem mobiloperatørerne, bør reguleringen efter Sonofons opfattelse selvsagt indrettes, så den bedst muligt understøtter dette formål.

Baggrunden for den udeblevne konkurrence på markedet for international roaming og de nuværende høje detailpriser er efter Sonofons opfattelse et direkte resultat af, at engrospriserne er høje og ofte uforudsigelige som følge af komplicerede rabatmodeller. Desuden er det først de senere år blevet muligt at anvende de såkaldte trafikdirigeringsinstrumenter, som kan øge sandsynligheden for, at roamingtrafikken afvikles i det/de net, hvor udbyderen kan opnå de laveste engrospriser.

Der er efter Sonofons opfattelse flere forhold, der sandsynliggør, at regulering af engrospriserne alene kan skabe grundlag for øget konkurrence. Sonofon har peget på, at prisdannelsen på roaming er meget lig prisdannelsen på ILD (trafik til udlandet). Lave forudsigelige engrospriser vil efter Sonofons opfattelse kunne danne grundlag for en normalisering af international roaming på linje med den udvikling, der fandt sted i slutningen af 90'erne, hvor prisen på ”engros ILD” blev reduceret markant med øget konkurrence og markant lavere slutbrugerpriser til følge.

Sonofon har endvidere peget på, at de markeder, der skal drive konkurrencen på international roaming, i de fleste europæiske lande er konkurrenceprægede. Markedsundersøgelse marked 15 (det mobile access-marked) er ifølge Sonofon karakteriseret ved 3-4 netudbydere og adskillige service-providere og MVNO¹⁴. Af samme grund er marked 15 i dag uden sektorspecifik regulering i de fleste EU-lande.

¹⁴ Mobile Virtual Network Operator

Sonofon finder, at international roaming med lave forudsigelige engrospriser naturligt vil indgå som et konkurrenceparameter, som tilfældet er med bl.a. ILD. Sonofon nævner som eksempel, at den danske service-provider Lebara på kort tid har formået at opbygge en relativt stor kundebase baseret på ILD detailpriser anvendt som en særskilt konkurrenceparameter. En reduktion i engrospriserne på international roaming vil efter Sonofons opfattelse resultere i attraktive marginer, som kan skabe yderligere grundlag for national konkurrence om international roaming, hvorved et formelt indgreb i slutbrugerprisen vil være overflødigt.

Endelig peger Sonofon på, at de fleste europæiske operatører er interesseret i, at en større andel af deres kunder benytter sig af roaming-tjenester. Dette skyldes blandt andet, at mange af de nye datatjenester henvender sig til kunder, som ønsker at holde sig orienteret for eksempel via adgang til deres hjemlige informationsplatform. Det er Sonofons opfattelse, at en større andel af kunderne kun vil benytte roaming, hvis usikkerhed om pris og funktionalitet fjernes.

IT- og Telestyrelsen

Sonofon mener, at detailprisregulering kan få en direkte negativ effekt på udviklingen i retning af et konkurrencebaseret marked. For det første kan regulering af slutbrugerpriserne efter Sonofons opfattelse resultere i et prismæssigt statisk marked med manglende udvikling af nye produkter til følge. For det andet finder Sonofon det overvejende sandsynligt, at tendensen på netop denne type produkter, med fastsættelse af et prisloft i 25 markeder med forskellige historiske og markedsmæssige forudsætninger, vil gå i retningen af, at man følger den højeste fællesnævner. I særdeleshed anses det for vanskeligt at introducere forbrugspakker i form af fast månedligt abonnement og lave faste minutpriser eller Megabyte-priser - fremtidens internationale roaming-produkter i tråd med den nationale udvikling.

Side 15

Sonofon er dermed enig med regeringen i, at der alene bør foretages indgreb over for engrosprisniveauet, og at detailregulering kun bør bringes i anvendelse, hvis det efterfølgende måtte vise sig påkrævet.

Sonofon anerkender behovet for at sikre, at slutbrugerne til enhver tid er oplyst om priserne for international roaming. Sonofon mener, at det bør være op til det enkelte medlemsland at tilrettelægge mekanismer, der tilfredsstillende behovet for gennemsigtighed, afhængigt af produktudbud og eksisterende transparensmekanismer på det pågældende marked.

DANSK IT (DIT) har givet udtryk for sin fulde enighed med den danske regering og Kommissionen i vurderingen af behovet for indgreb vedrørende international roaming. Den ifølge DIT totale mangel på rimelighed i forholdet mellem roamingtakster, underliggende omkostninger og den meget ringe gennemskuelse, som brugerne står over for, har efter DIT's opfattelse gennem flere år været stærkt utilfredsstillende. Problemet har ifølge DIT medført en ringere udnyttelse af teknologiens muligheder samtidig med, at mange brugere - både private og erhvervs-mæssige - er blevet mødt af eksorbitant høje regninger efter ophold i udlandet.

Vedrørende spørgsmålet om regulering af engros-markedet alene eller både engros- og detailmarkedet, er det efter DIT's opfattelse nødvendigt at regulere

begge markeder. DIT finder ikke, at en regulering, der alene omfatter engros-priserne, i sig selv vil garantere en sund konkurrence på detailmarkederne i samtlige EU-lande. Heri ligger for DIT en erkendelse af, at det langt fra er alle EU-lande, der har en konkurrencesituation svarende til Danmarks, hvor regulering af engros-priserne alene antagelig ville være tilstrækkelig.

Problemet med roaming er efter DIT's opfattelse for det første, at roaming er en så lille del af de fleste brugeres forbrug, at priserne ikke i synderlig grad påvirker valget af operatør. For det andet er problemet efter DIT's opfattelse, at priserne i øvrigt er så svære at få overblik over, at det yderligere svækker påvirkningen af brugerens valg af operatør (som fastsætter detailprisen). Dette nødvendiggør ifølge DIT en samtidig regulering af detailpriserne således, at den nedregulerede engros-pris ikke blot ender som en ekstra fortjeneste for detail-operatøren, men reelt kommer slutbrugerne til gode. DIT erklærer sig indstillet på, at reguleringen af detailmarkedet bør justeres/ophøre, når der kan konstateres en tilstrækkelig effektiv konkurrence.

IT- og Telestyrelsen

De konkrete faktorer og procenter, der foreslås fastsat for prislofterne, forekommer DIT fornuftige, men dog arbitrære. DIT kan tilslutte sig de foreslåede metoder og faktorer/procenter, idet foreningen forudsætter, at der gives adgang til løbende efter evaluering af deres virkning at justere prislofternes fastsættelse (faktorer og procentsatser). I samme forbindelse forudsætter DIT, at beregningen af den "EU-gennemsnitlige mobiltermineringsafgift" foregår i en fuldt transparent proces.

Side 16

DIT bemærker, at det fremgår af artikel 10 i forslaget til forordning, at Kommissionen "regelmæssigt" offentliggør den gennemsnitlige mobiltermineringsafgift. For at sikre forordningens effektive virkning ser DIT gerne en mere præcis angivelse af intervallet for offentliggørelse, og foreningen foreslår som udgangspunkt, at det fastsættes til hvert halve år.

Som repræsentant for de professionelle telebrugere er det desuden vigtigt for DIT, at roamingtakster for SMS- og datatjenester også bliver underlagt prislofter. DIT anfører, at der er tale om tjenester, der i større og større grad anvendes som både supplement og alternativ til taletelefoni, men som på grund af ekstremt høje priser ikke fuldt ud medfører den effektivisering, som særligt erhvervslivet ville kunne opnå ved mere udbredt anvendelse. DIT opfordrer derfor til, at Danmark slutter sig til de lande, der ønsker prisregulering af SMS- og datatjenester omfattet af forordningen.

DIT bemærker, at idet lettilgængelig prisinformation er en af grundforudsætningerne for et effektivt, konkurrencepræget marked, støtter man som udgangspunkt ethvert tiltag, der fremmer informationsniveauet om operatørernes detailpriser for international roaming. Det gælder ifølge DIT også for de tiltag, der indebærer forpligtelser for operatørerne om at oplyse priser og relaterede oplysninger. Ifølge DIT er den nuværende situation på området for international roaming så indgrebskrævende, at informationstiltag alene kan betragtes som supplement til mere indgribende midler. DIT stiller sig åben over for nye, innovative metoder til at opfylde en oplysningsforpligtelse, idet det dog forudsættes, at prisoplysningerne er tilgængelige via brugerens mobiltelefon.

10 Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil arbejde for at sikre forbrugerne lavere priser for international roaming.

Det er regeringens holdning, at problemet med de høje priser for international roaming ikke kan løses på nationalt niveau. De konkurrenceproblemer, der knytter sig til international roaming, kræver derfor en indsats på fællesskabsniveau. Regeringen hilser på den baggrund Kommissionens udspil til en forordning vedrørende de europæiske mobiloperatørers priser for international roaming velkommen. Regeringen deler Kommissionens bekymring over de høje priser for international roaming, som betyder, at europæiske forbrugere betaler for meget for at benytte deres mobiltelefon i andre medlemsstater.

Kommissionens udspil rummer indgreb over for priserne på såvel detail- som engrosniveau. Regeringen støtter et regulatorisk indgreb rettet mod engrosniveauet, men finder som udgangspunkt, at man bør undgå at forstyrre markedssituationen ved automatisk at regulere på detailniveau.

IT- og Telestyrelsen

Side 17

Regeringen vil under forhandlingerne i EU arbejde for en model baseret på en engrosprisregulering med en klausul om, at der gribes ind på detailniveau, såfremt reguleringen af engrosprisen ikke inden for 6 måneder har medført markant lavere priser for forbrugerne.

Regeringen vil arbejde for, at engrosprisreguleringen baseres på en strammere model end den af Kommissionen foreslåede. Det vil forbedre mulighederne for konkurrence mellem mobilsekskaberne.

Såfremt der kan sikres en strammere engrosprisregulering, ønsker regeringen endvidere at arbejde for, at den eventuelle detailprisregulering justeres. Konkret vil regeringen arbejde for, at prisloftet sættes med en højere margin, end Kommissionen har foreslået, med henblik på at sikre de bedst mulige vilkår for konkurrencen.

Regeringen ønsker således i overensstemmelse med teleforliget som udgangspunkt at fastholde princippet om at nå målet om lavere takster gennem den type regulering, som griber mindst mulig ind i konkurrencesituationen. Regeringen vil dog udvise fleksibilitet og er indstillet på at arbejde for at få vedtaget forordningen, så den snarest muligt kan træde i kraft til fordel for forbrugerne.

11 Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemsstater deler et stærkt ønske om at sænke priserne i forhold til forbrugerne. Et flertal af medlemsstater synes dog at have problemer med den foreslåede metode i Kommissionens forslag: Få medlemsstater bakker umiddelbart op om de fleste dele af Kommissionens forslag i sin helhed.

13 Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 3. november 2006. Der er derudover den 7. august 2006 fremsendt et foreløbigt nærhedsnotat, den 21. august 2006 et grundnotat og den 19. september 2006 et supplerende grundnotat til Folketingets Europaudvalgs orientering.

IT- og Telestyrelsen

Side 18

Ad dagsordenspunkt 3
Aktuelt notat til Folketingets Europaudvalg

4. Opfølgning på Verdenstopmødet om Informationssamfundet (Eventuelt)

- Information ved formandskabet

1 Resumé

På rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) 11.-12. december 2006 forventes det finske formandskab at orientere om den seneste udvikling af forvaltningen af internettet.

2 Baggrund

Med resolution 56/186 udstak FN's generalforsamling Den Internationale Telekommunikation Union (ITU) opgaven at forberede et verdenstopmøde om informationssamfundet (WSIS).

WSIS blev afholdt i to faser. Den første fandt sted i Genève den 10.-12. december 2003, mens den anden fandt sted i Tunis den 16.-18. november 2005.

Det finske formandskab forventes på rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) 11.-12. december 2006 at orientere om den seneste udvikling af forvaltningen af internettet.

3 Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4 Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5 Formål og indhold

Et muligt emne til drøftelse kunne være en vurdering af det første møde i "Internet Governance Forum".

Med aktiv dansk støtte blev det på topmødet i Tunis besluttet at etablere et nyt forum for "multi-stakeholder policy dialog" under betegnelsen Internet

IT- og Telestyrelsen

Side 19

Governance Forum (IGF). Dets mandat er, inter alia, at diskutere public policy emner vedrørende internetforvaltning, facilitere dialog mellem relevante aktører inden for international public policy på internetområdet og udveksling af best practices. IGF mødes én gang årligt. Dets mandat gælder i første omgang for fem år.

Forumets første møde blev holdt i dagene 30. oktober – 2. november 2006 i Athen med cirka 1400 deltagere. Deltagerne kom fra regeringer, den private sektor, civilsamfundet samt den akademiske verden. Det overordnede tema for første møde i IGF var ”Internet Governance for Development” med fokus på åbenhed, sikkerhed, mangfoldighed og adgang.

Et andet muligt emne kunne være den seneste aftale mellem de amerikanske myndigheder og Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) om forvaltningen af domænenavnsystemet.

Fra aftalen kan fremhæves, at:

- den er kortere og af mere generel karakter end de tidligere aftaler,
- ICANN har fået større autonomi,
- ICANN ikke længere skal udarbejde halvårsrapporter til de amerikanske myndigheder, men holde møder med disse og derudover udfærdige årsrapporter til hele ICANN’s interessentgrundlag, samt
- den muliggør en revision af Governmental Advisory Committee’s (GAC) rolle i ICANN og af ICANN’s egen administrative struktur,
- den tekniske administration af blandt andet rodserversystemet og rodnavneserverne ikke er omfattet af den nye aftale.

Aftalen, der trådte i kraft den 1. oktober 2006, gælder for tre år.

6 Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog den 23. juni 2005 en beslutning om informationssamfundet¹⁵ som optakt til topmødet i Tunis.

I denne beslutning blev EU og dets medlemsstater blandt andet opfordret til:

- at betragte WSIS som en drivkraft for samarbejde,
- at tage hensyn til de mindst udviklede landes behov for infrastruktur og uddannelse,
- at respektere lokal og regional viden og know-how,

¹⁵ P6_TA (2005) 0260.

- at medvirke til at sikre ligevægt mellem økonomisk vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse på den ene side samt social og økonomisk bæredygtighed på den anden side,
- at anvende fleksible former for åbne offentlig-private partnerskaber samt
- at tage højde for nødvendigheden af at værne om kulturel mangfoldighed ved etableringen af forvaltningsstrukturer.

Samtidig blev der i beslutningen peget på, at udviklingen af forvaltningen af internettet er en nøgle til succes for informationsområdet, idet det samtidig blev anført, at et internationalt og uafhængigt system til styring af internettet bør bibeholdes.

7 Gældende dansk ret og konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

IT- og Telestyrelsen

Side 21

8 Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Spørgsmålet er ikke relevant.

9 Høring

Sagen har været forelagt EU-specialudvalget for it- og telekommunikation på udvalgets møde den 17. november 2006.

10 Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man generelt støtte EU's fælles position på WSIS. Danmark støtter i særdeleshed, at der er tæt EU-koordinering i forhold til WSIS-opfølgingsprocessen, da det dermed sikres, at den ekstensive EU-politik på området opretholdes effektivt.

Danmark finder det væsentligt, at EU's deltagelse i Internet Governance Forum og andre fora, som måtte blive nedsat som opfølgning på WSIS, afspejler EU's væsentlige interesser på området.

Det er herudover dansk holdning, at fælles EU-input vedrørende den internationale regulering af internettet kun kan bygge på drøftelser og vedtagelser dels i rådsregi, dels i regi af den til formålet nedsatte kommissionsekspertergruppe på højt niveau.

Danmark lægger vægt på, at det civile samfund og erhvervslivet bliver inddraget aktivt i opfølgningen, og at der sikres de bedst mulige vilkår for deltagelse i opfølgingsprocessen.

Danmark er meget positivt stemt for, at forvaltningen af internettet bør internationaliseres i en proces, hvor det sikres, at alle interessenter - herunder

såvel erhvervslivet som det civile samfund - får medindflydelse på beslutningsprocessen.

Danmark er ikke afvisende over for, at der kan indledes en proces for at få vedtaget en mellemstatslig traktat med henblik på at få en sikker juridisk ramme for rettigheder og forpligtelser forbundet med regeringernes involvering i forvaltningen af internettet.

Danmark finder dog samtidig, at den nye aftale mellem de amerikanske myndigheder og ICANN giver organisationen større selvbestemmelse, hvilket kan være et vigtigt skridt i retning mod, at forvaltningen af internettet forvaltes af den private sektor uden mulighed for unilateral opsyn fra en enkelt regerings side.

11 Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sagen har ikke været drøftet i rådsarbejdsgrupperegi i indeværende halvår. Det forventes dog, at alle medlemsstater fortsat vil støtte op om en fælles EU-tilgang til opfølgningen på Verdenstopmødet om Informationssamfundet, herunder ikke mindst i forhold til de fortsatte drøftelser om den internationale forvaltning af internettet.

IT- og Telestyrelsen

Side 22

12 Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's opfølgning på Verdenstopmødet om Informationssamfundet har senest været forelagt til Folketingets Europaudvalgs orientering forud for rådsmøderne (transport, telekommunikation og energi) den 8.-9. juni 2006.